

SPOLJNA TRGOVINA MEKSIKA I SARADNJA SA SRBIJOM

Miloš Todorović

Univerzitet u Nišu, Ekonomski fakultet, Srbija

✉ milos.todorovic62@gmail.com

Valentina Milosavljević

✉ valentinamilosavljevic@yahoo.com

UDK
339.5.057.7
(72:497.11)
Pregledni rad

Apstrakt: Meksiko je jedna od najotvorenijih privreda na svetu i ima, pored mnogih drugih, i sporazum o slobodnoj trgovini sa SAD i Kanadom (North American Free Trade Agreement – NAFTA), koji u pogledu bruto domaćeg proizvoda, merenim paritetom kupovne moći svojih članova, predstavlja najveći trgovinski blok na svetu. Meksiko je i jedna od zemalja španskog govornog područja koja je pokazala da nije imuna na ekonomske i finansijske krize. Danas, Meksiko ima privredu koja se brzo razvija, rangirana od Svetske banke jedanaesta po veličini u svetu. Na osnovu impozantnih ekonomskih rezultata koje Meksiko beleži, moglo bi se reći da je meksička izvozno orijentisana privreda, nakon periodičnih kriza u koje je upadala u poslednje tri decenije, konačno izvukla pragmatične pouke i spremnije od mnogih drugih privreda dočekala vreme oporavka. Nakon kraćeg osvrta na privredni razvoj i položaj Meksika u svetskoj privredi, sadržaj rada se pretežno odnosi na istraživanje intenziteta, obima i strukture spoljne trgovine Meksika, kao i na ekonomsku saradnju Srbije i Meksika.

Primljeno:
21.12.2012.
Prihvaćeno:
11.04.2013.

Ključne reči: NAFTA, ekonomska kriza, izvozno orijentisana privreda, oporavak, spoljna trgovina, saradnja Srbije i Meksika

1. Uvod

Sjedinjene Meksičke Države (šp. Estados Unidos Mexicanos), ili kraće Meksiko, je država u Severnoj Americi koja se graniči na severu sa SAD, na jugoistoku sa Gvatemalom i Belizeom, na zapadu sa Tihim okeanom, a na istoku sa Meksičkim zalivom i Karipskim morem.

Meksiko ima oko 111 miliona stanovnika, a prema nominalnom bruto domaćem proizvodu (BDP), Meksiko je četrnaesta globalna privreda, dok se po BDP-u merenim paritetom kupovne moći, nalazi na jedanaestom mestu u svetu. Prema izveštaju UN-a iz 2011. godine, meksički ljudski razvojni indeks iznosi 0,770, te se Meksiko našao na 57. mestu u svetu. Međutim, raspodela bogatstva je neujednačena, jer u zemlji postoje krajevi sa različitim ljudskim razvojnim indeksom; neki krajevi su visoko razvijeni poput Nemačke, a neki siromašni kao Burundi. Osim toga, meksička privreda je deo Severnoameričkog sporazuma o slobodnoj trgovini (NAFTA), trilateralnog trgovinskog bloka u regionu, koji se sastoji od SAD, Kanade i Meksika, a na osnovu koga je Meksiko utrostručio spoljnu trgovinu sa SAD i Kanadom.

Tokom devedesetih godina prošlog veka dolazi do pojave snažne revitalizacije privrede Meksika i jačanja svih oblika saradnje i regionalne integracije. Taj novi impuls meksičke privrede ogledao se, pre svega, u diversifikaciji procesa regionalne integracije, naglašenom pragmatizmu i paralelnom funkcionisanju i isprepletanosti između različitih modela saradnje i integracije. Pri tome, napominjemo da je putem reformi uveden model otvorene tržišne ekonomije (šp. *economía de mercado abierto hacia exterior*), što je omogućilo da se pristupi fleksibilnom korišćenju formalnih i neformalnih mehanizama, multilateralnih i bilateralnih, odnosno trilateralnih akcija u okvirima postojećih i novoosnovanih regionalnih i subregionalnih shema saradnje.

Mada je proces ekonomske stabilizacije regiona već početkom devedesetih godina XX veka dao prve pozitivne rezultate, naročito u oblasti spoljne trgovine, napominjemo da se ove duboke ekonomske reforme odvijaju u krajnje otežanim socijalnim uslovima uz postojanje neuravnotežene raspodele društvenog proizvoda.

2. Privredni rast Meksika u poslednje tri decenije

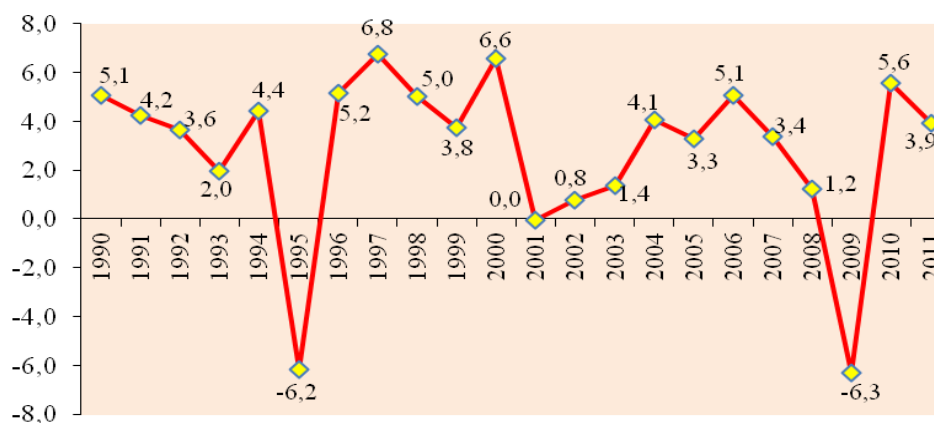
Kroz istoriju, Meksiko je iskusio nekoliko kriza velikih razmera, ali one koje su najsurovije uticale na privredu Meksika bile su, svakako, ekonomska kriza 1994. godine, poznata kao „meksička kriza pezosa“, ili „tekila kriza“, kao i globalna finansijska kriza 2008. godine.

Meksička valutna kriza iz 1994. godine uzrokovana je odlukom Vlade u Meksiku da devalvira nacionalnu valutu pezosa. Kurs pezosa bio je fiksiran, država se zaduživala izdavanjem vrednosnih papira u dolarima. Monetarna vlast nije ograničavala veliki rast kredita. U jednom trenutku ulagači su se uplašili, počeli da prodaju državne obveznice, pa je slom fiksnog kursa sa svim svojim posledicama bio neizbežan. To je dovelo do finansijske krize koja je izazvala

visoku inflaciju i dovela do četvrte teške recesije u Meksiku¹. Zemlja je pogođena naglim odlivom stranog kapitala. Naime, nakon uspostavljanja NAFTA došlo je do naglog priliva kapitala iz SAD u Meksiko. Teoretski posmatrano ovo je dobro jer dovodi do ekonomske konvergencije između zemalja, ali ima poguban uticaj na stav investitora. Meksička kriza iz 1994. godine klasičan je primer ovakve situacije i zaključak da nije brzina ono što zaustavlja privredu jedne zemlje, već iznenadno zaustavljanje u kapitalnim tokovima.

Bruto domaći proizvod je u 1995. godini opao za 6,22%, što predstavlja najveći pad u istoriji Meksika. Meksička privreda se oporavila uz pomoć zajma u iznosu od 50 milijardi dolara od Sjedinjenih Američkih Država, MMF-a i Banke za međunarodna poravnanja (Bank for International Settlements - BIS).

Grafikon 1. Privredni rast Meksika, 1990-2011, %

Izvor: Mexico National Institute of Statistics, Geography and Informatics, National Statistics, 1990-2011.

Osnovna mera ukupnih ekonomskih aktivnosti, bruto domaći proizvod, u periodu 1996 -2008. godina rastao je po prosečnoj godišnjoj stopi od oko 3,6%, da bi 2008. godine globalna finansijska kriza izazvala tešku ekonomsku recesiju u mnogim zemljama, pa i u Meksiku. U 2009. godini, BDP Meksika zabeležio je negativan rekord od 6,3%, kao posledica delovanja negativnih efekata globalne ekonomske krize, što je i najveći pad BDP-a od 1994. godine. Kako je meksička privreda u velikoj meri zavisila od SAD, sa 45% stranih investicija Meksika iz SAD i 80,5% meksičkog izvoza u SAD, pad potražnje SAD za meksičkim izvozom rezultirao je u smanjenju izvoza i porastu nezaposlenosti u Meksiku.

¹ Prva je bila tridesetih godina prošlog veka za vreme globalne ekonomske krize, druga 1976. godine, kao posledica prvog „naftnog šoka“, a treća 1982. godine, na talasu opšte dužničke krize, kada su banke nacionalizovane i optužene za ekonomske probleme u zemlji.

Međutim, zahvaljujući čvrstim privrednim osnovama i naporima da diversifikuje strukturu svoje spoljne trgovine, Meksiko započinje proces oporavka u drugoj polovini 2009. godine. Tokom 2010. godine meksička privreda nastavlja svoj oporavak i povećava stopu rasta na 5,6%. Ovaj uspon bio je rezultat značajnog poboljšanja meksičkog izvoza, automobilske industrije, proizvodnje, kao i povećanja uvoza robe široke potrošnje. Stopa zaposlenosti je takođe u porastu, uprkos nejednakoj raspodeli dohotka, u kojoj 32% zaposlenih sa najvećim prihodima učestvuju sa 55% ukupnog prihoda države.

Prema podacima Svetske banke iz 2011. godine, Meksiko je ostvario nominalni BDP od 1,16 biliona USD i tako se našao na četrnaestom mestu u svetu. Društveni proizvod meren paritetom kupovne moći u Meksiku iznosio je 1,75 biliona USD, postavljajući Meksiko na jedanaesto mesto u svetu, dok je BDP po glavi stanovnika 2011. godine iznosio 15.100 USD.

Uprkos međunarodnoj ekonomskoj situaciji koja usporava privredne aktivnosti Meksika, ova zemlja ipak zadržava pozitivnu putanju rasta tokom 2011. godine. Smanjenje spoljne tražnje, naročito one iz SAD, usporilo je meksičku privredu u drugoj polovini 2011. godine, što je rezultiralo u postepenom smanjenju ekspanzije privrednog rasta u Meksiku, a naročito u drugoj polovini godine.

Rezultati različitih sektora privrede odražavaju činjenicu da usporavanje prvobitno potiče iz spoljnog sektora. Umerena stopa rasta tokom 2011. godine bila je posebno vidljiva u industrijskom sektoru, a što pre svega odražava razvoj proizvodnog sektora.

Nasuprot tome, sektor usluga zadržava pozitivan trend rasta i samo u poslednjem kvartalu godine pokazuje znake usporavanja. Naime, usluge koje su povezane sa domaćom tražnjom nastavile su sličnu dinamiku tokom cele godine, dok su one povezana sa spoljnom tražnjom zabeležile usporavanje, slično usporavanju proizvodnog sektora u toku godine.

Što se tiče spoljnih računa Meksika, tokom 2011. godine, oni odražavaju, kako performanse spoljne tražnje, tako i uslove koji vladaju na međunarodnim finansijskim tržištima. Zaista, kao što je ranije pomenuto, usporavanje američke industrijske proizvodnje dovelo je do postepenog gubitka dinamizma izvoza svih proizvoda, osim naftnih, tokom cele godine. Ipak, povećanje izvoza nafte, kao posledica visokih međunarodnih cena nafte, kao i niži rast uvoza učinili su da deficit spoljnotrgovinskog bilansa i tekućeg računa ostane na umerenom nivou od 1,2 miliona dolara (0,1% BDP-a) i 8,8 miliona dolara (0,8% BDP-a), respektivno.

3. Položaj Meksika u svetskoj privredi

Meksiko zauzima površinu od skoro dva miliona kvadratnih kilometara. To je trinaesta po veličini zemlja u svetu, a peta po veličini u Americi. Meksiko se nalazi u grupi srednje razvijenih zemalja, a u siromašnoj Latinskoj Americi ubraja se u njen najrazvijeniji deo.

Što se tiče prirodnih resursa, vrlo često se ukazuje na neke od komparativnih prednosti Meksika u odnosu na druge zemlje u svetu. Poseban značaj dat je činjenici da su prirodni resursi Meksika međunarodno veoma kompetitivni, uključujući još uvek neprecizirane bogate rezerve nafte, kao i sektor rudarstva. Meksiko je sedmi najveći svetski proizvođač nafte u 2009. godini, sa proizvodnjom od oko 3 miliona barela dnevno, kao i drugi najveći snabdevač nafte na tržištu SAD. Zahvaljujući obilju vulkanskih izliva, Meksiko je bogat rudama obojenih metala, a po proizvodnji cinka, srebra, olova i žive spada u grupu prvih zemalja sveta. U pogledu uslova za poljoprivredu, priroda nije bila izdašna prema Meksiku. Oko 1/3 ukupne površine čine pustinje, polupustinje i krševiti planinski predeli, a obradiva površina zauzima samo 13% ukupne površine. Veće su površine pod pašnjacima i šumama. Obradiva površina širi se veštačkim navodnjavanjima.

Meksiko ima populaciju od 108,627 miliona stanovnika iz 2010. godine, sa radnom snagom od 46,99 miliona ljudi. U 2010. godini, stopa nezaposlenosti u Meksiku bila je 5,37%. Tokom protekle četiri decenije došlo je do velikog imigracionog talasa od 12 miliona meksičkih građana koji su se uselili u SAD, i to polovina njih ilegalnim putem. Procenjuje se da 10% stanovništva Meksika i 15% meksičke radne snage radi u SAD. Visoka stopa migracija takođe generiše ogroman priliv doznaka u Meksiku. Tako su 2009. godine Meksikanci, koji rade u SAD, poslali ukupno 21,5 milijardi dolara u svoju zemlju, učestvujući na taj način 2,4% u ukupnom BDP-u Meksika.

Međutim, nakon krize 2008. godine, Meksikanci su shvatili da je lakše doći do posla u njihovoj otadžbini, nego u susednom SAD, tako da je ponovo uspostavljena ravnoteža između broja meksičkih iseljenika i povratnika u zemlju. Naime, stopa nezaposlenosti u Meksiku pala je na 4,6% u martu 2012. godine, dok ona u SAD prelazi 8%.

Glavne privredne delatnosti Meksika su: metalna industrija, rudarstvo, metalurgija obojenih metala, poljoprivreda i turizam. Industrijski proizvodi su: hrana i piće, duvan, hemikalije, gvoždje i čelik, nafta, rudarstvo, tekstil, odeća, vozila, potrošačka dobra, turizam, a poljoprivredni: kukuruz, pšenica, soja, pirinač, pasulj, pamuk, kafa, voće, paradajz, govedina, živina, mlečni proizvodi, proizvodi od drveta.

Najznačajniji izvozni proizvodi su: proizvođačka roba, nafta i naftni derivati, srebro, voće, povrće, kafa i pamuk, a glavni partneri u izvozu Meksika su: SAD 73.5%, Kanada 7.5% (2010).

Meksiko uvozi: mašine za obradu metala, proizvode od čelika, poljoprivredne mašine, električnu opremu, auto-delove za montažu, delove za popravku motornih vozila, avione i avio delove, a glavni partneri u uvozu: su SAD 60,6%, Kina 6,6% i Južna Koreja 5,2% (2010).

Industrija je najvažniji sektor privrede koji deluje preko brojnih veza na celokupnu privredu. Industrija Meksika učestvuje sa 33,3% BDP-a zemlje u 2010. godini. Industrijska proizvodnja je u 2011. godini veća za 2,1% u odnosu na 2010. godinu. U strukturi industrijske proizvodnje najzastupljeniji su: prehrambeni proizvodi, metalna industrija, energetika i hemijska industrija.

Jedan od najvažnijih industrijskih sektora u Meksiku je, svakako, automobilska industrija. Mnogi veliki proizvođači automobila, kao što su „General Motors“, „Ford“, „Chrysler“, „BMW“, „Toyota“, „Honda“, „Volkswagen“ i „Mercedes Benz“, osnovali su svoja predstavništva u Meksiku. Automobilska industrija Meksika, ne samo da okuplja proizvođače, već funkcioniše i kao centar za istraživanje i razvoj za kompanije koje se bave proizvodnjom automobila.

Elektronika je jedan od najbrže rastućih sektora meksičke industrije, a Meksiko je drugi najveći snabdevač elektronske opreme u SAD, odmah posle Kine. U 2007. godini, Meksiko je najveći proizvođač televizora, ispred Kine i Južne Koreje, a takođe je postao i najveći svetski proizvođač telefona najnovije generacije (engl. *smart phone*). Meksička vlada je 2009. godine pokrenula Program za konkurentnost elektronske i visoko tehnološke industrije (Program for the Electronics and High Technology Industry Competitiveness - PCIEAT), sa ciljem da Meksiko postane jedan od pet vodećih svetskih izvoznika elektronskih proizvoda.

Uslužni sektor u Meksiku učestvuje sa 62,5% u ukupnom BDP-u, a dva najvažnija sektora su, svakako, turizam i finansijske i bankarske usluge. Prema Svetskoj turističkoj organizaciji, Meksiko je glavna turistička destinacija u Latinskoj Americi i deseta najposećenija na svetu. Za tu posećenost najviše su zaslužne kulturne i prirodne lokacije, koje je UNESCO svrstao kao Svetsku baštinu, a ima ih 31, a po brojnosti, Meksiko je prvi na kontinentu i šesti u svetu. Po prihodima od inostranog turizma, koji uglavnom potiče od turista iz SAD, Meksiko se nalazi među prvim zemljama sveta. U turizmu je zaposleno oko 3,3 miliona radnih mesta u zemlji, što čini oko 7,3% ukupne radne snage, sa tendencijom učešća od 13% u BDP-u Meksika do 2012. godine.

Meksiko ima razvijen bankarski sektor sa bankama koje su dobro kapitalizovane. Veliki je priliv stranih kompanija koje ulaze u bankarski sektor

Meksika, što povećava broj stranih institucija koje se spajaju sa lokalnim kompanijama. Upravo su merdžeri i akvizicije jedni od pokretača oporavka Meksika od valutne krize iz 1994. godine.

Meksička berza je druga po veličini berza u Latinskoj Americi i četvrta najveća u Severnoj Americi, sa vrednošću koja se procenjuje na oko 700 milijardi dolara. Meksička berza je, takođe, usko povezana sa američkim tržištem. Naime, meksička berza je pod jakim uticajem kretanja i razvoja na Njujorškoj i NASDAQ berzi, kao i pod uticajem bilo koje promene kamatnih stopa u SAD.

4. Obim spoljnotrgovinske razmene Meksika

Suočen sa ozbiljnim makroekonomskim neravnotežama, Meksiko je otvorio svoje tržište putem jednostrane liberalizacije trgovine 1980. godine, zatim se 1986. godine pridružio Opštem sporazumu o carinama i trgovini (The General Agreement on Tariffs and Trade - GATT), da bi tokom devedesetih godina prošlog veka sklopio niz regionalnih trgovinskih sporazuma, pre svega NAFTA, kao i Sporazum o pridruživanju sa Evropskom unijom. Meksiko je deveti najveći učesnik u svetskoj trgovini, a svakako najveći u Latinskoj Americi. Meksiko aktivno učestvuje u multilateralnim trgovinskim pregovorima, a i dalje je jedan od najdinamičnijih učesnika u sklapanju regionalnih trgovinskih sporazuma.

Moglo bi se reći da Opšti sporazum o carinama i trgovini, i naknadno učešće u Svetskoj trgovinskoj organizaciji nije imalo toliki uticaj na obim i strukturu spoljne trgovine Meksika, kao ni na diversifikaciju tržišta, koliko su imali jednostrana liberalizacija trgovine i regionalna inicijativa Meksika, odnosno regionalni trgovinski sporazumi (Regional Trade Agreements – RTAs), među kojima je, svakako, najvažniji NAFTA. U septembru 1993. godine, SAD, Kanada i Meksiko potpisali su NAFTA, koji je stupio na snagu 1. januara 1994. godine. Ovaj sporazum je doveo do slobodne trgovine proizvodima i uslugama u čitavoj oblasti Severne Amerike. Sa 40 milijardi dolara uvoza iz SAD tokom 1993. godine, Meksiko je, u vreme kada je sporazum stupio na snagu, već bio treći najveći trgovinski partner SAD, odmah iza Kanade i Japana. Primena NAFTA koristi Sjedinjenim Državama tako što povećava konkurenciju na tržištima proizvoda i na tržištima faktora proizvodnje, i tako što smanjuje cene mnogih proizvoda za potrošače u SAD. U periodu 1994-2004. godina, spoljna trgovina između SAD i Meksika povećana je za 166%. Slobodan trgovinski pristup meksičkom tržištu omogućio je industrijama SAD da uvoze radno intenzivne komponente iz Meksika i da zadrže delatnosti u SAD koje bi se, u suprotnom, verovatno izgubile u korist industrija u zemljama u kojima su nadnice niske. Neki poslovi koje je Meksiko dobio, zapravo nisu uspostavljeni u SAD, već u drugim zemljama, poput Malezije, gde su nadnice otprilike iste kao i u Meksiku.

Međutim, potpisivanjem NAFTA, tržišna privreda Meksika se u velikoj meri povezala sa SAD, da je do nedavno čak i do 90% meksičkog izvoza odlazilo u SAD. Kao posledica toga, Meksiko je bio izuzetno pogođen globalnom finansijskom krizom i američkom ekonomskom krizom, usled pada tražnje za meksičkim izvozom. Meksički izvoz u SAD opao je sa 234,6 milijardi USD, koliko je iznosio 2008. godine, na 184,9 milijardi USD u 2009. godini. Bruto domaći proizvod (PPP) Meksika, takođe je opao sa 1,6 biliona USD, koliko je iznosio u 2008. godini na 1,5 biliona USD 2009. godine, što predstavlja pad od 5,25%.

Osim NAFTA, Meksiko je, takođe, izgradio široku mrežu trgovinskih sporazuma sa preko 40 zemalja/regiona, kao što su Evropska unija, EFTA², Japan, Izrael i zemlje u Južnoj i Centralnoj Americi. Ovi sporazumi liberalizuju trgovinske barijere između država i regiona, što je Meksiko učinilo jednom od najotvorenijih zemalja na svetu.

Tabela 1: Spoljna trgovina Meksika 1990-2010. godina, milijarde USD

Godina	Proizvodi			Usluge		
	Izvoz	Uvoz	Saldo	Izvoz	Uvoz	Saldo
1990	26,9	31,1	-4,2	8,0	9,9	-1,9
1991	26,7	38,1	-11,5	8,8	10,5	-1,8
1992	45,9	61,9	-16,0	9,2	11,5	-2,3
1993	51,7	65,3	-13,6	9,4	11,5	-2,1
1994	60,6	79,3	-18,7	10,3	12,3	-2,0
1995	79,3	72,5	6,8	9,6	9,5	0,0
1996	95,7	89,5	6,2	10,5	10,6	-0,2
1997	110,2	109,8	0,5	10,9	12,4	-1,5
1998	117,3	125,3	-8,0	11,3	12,8	-1,5
1999	136,3	142,0	-5,7	11,5	14,3	-2,8
2000	165,3	171,1	-5,8	13,4	17,1	-3,6
2001	157,5	165,1	-7,6	12,4	16,9	-4,5
2002	160,8	168,7	-7,9	12,5	17,4	-5,0
2003	164,9	170,5	-5,6	12,3	17,9	-5,6
2004	188,0	196,8	-8,8	13,6	19,5	-5,8
2005	214,2	221,8	-7,6	15,7	21,0	-5,3
2006	250,0	256,1	-6,1	15,8	22,3	-6,4
2007	272,0	283,2	-11,2	17,1	23,5	-6,3
2008	291,3	308,6	-17,3	17,6	24,7	-7,1
2009	229,7	234,4	-4,7	14,7	23,2	-8,5
2010	298,3	301,5	-3,2	15,2	25,3	-10,1
2011	349,6	350,8	-1,3	15,3	29,5	-14,2

Izvor: OECD, Country Statistical Profile, 1990-2011.

² Evropska asocijacija za slobodnu trgovinu (European Free Trade Association – EFTA). Države članice su: Island, Lihtenštajn, Norveška i Švajcarska.

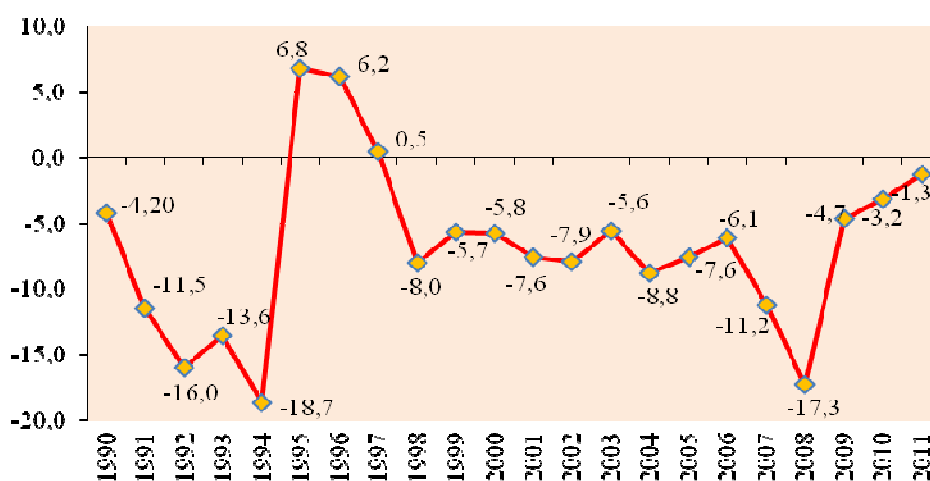

Tokom 2011. godine meksička spoljna trgovina je pokazala veoma pozitivan učinak, ne samo u potvrđivanju oporavka od posledica svetske ekonomske krize, već i u postizanju novih istorijskih rekorda. Meksiko je istovremeno i 15. najveći izvoznik robe u svetu, i 15. najveći uvoznik robe u svetu. Izvoz proizvoda 2011. godine dostigao je skoro 350 milijardi dolara, što predstavlja ekspanziju od 17,2% u odnosu na prethodnu godinu i beleži najveći rekord do sada. Izvozni sektor je jedan od motora rasta meksičke privrede i čini oko 34% meksičkog BDP-a. U pogledu zaposlenosti, to znači da je jedno od pet radnih mesta povezano sa izvoznim aktivnostima u Meksiku.

Uvoz Meksika povećan je za 16,4% u odnosu na prethodnu godinu i dostigao je skoro 351 milijardu USD, a pokrivenost uvoza izvozom bila je 99,6%. Udeo spoljne trgovine u BDP-u Meksika u 2011. godini iznosi 61,2%.

U spoljnotrgovinskoj razmeni sa inostranstvom, Meksiko je zabeležio najizraženiji deficit 1994. godine, za vreme valutne krize, kada je meksički deficit povećan za 445% u odnosu na 1990. godinu. Međutim, zahvaljujući osnivanju NAFTA i povećanoj tražnji SAD za meksičkim izvoznim proizvodima, već 1995. godine Meksiko ostvaruje pozitivan rekord i beleži suficit u iznosu od 6,8%. Naredne tri godine, Meksiko zadržava suficit u spoljnotrgovinskoj razmeni, da bi u periodu 1998-2008. godina održavao umereni deficit u proseku od 7,4 milijarde dolara. Teško pogođen globalnom finansijskom krizom i američkom ekonomskom krizom 2008. godine, meksički deficit u robnoj razmeni beleži novi negativan rekord od 17,3 milijarde dolara, najveći zabeležen od 1994. godine.

Grafikon 2: Spoljnotrgovinski bilans Meksika, 1990 - 2011, mlrd USD

Izvor: OECD, Country Statistical Profile, 1990-2011.

Od 2009. godine Meksiko započinje oporavak svojih privrednih aktivnosti, da bi u 2011. godini Meksiko smanjio deficit na 1,3 milijardu dolara. Ovi impozantni rezultati ukazuju na definitivni oporavak meksičke privrede od globalne finansijske i ekonomske krize i potvrđuju pozitivnu putanju rasta meksičke privrede.

5. Struktura spoljne trgovine Meksika

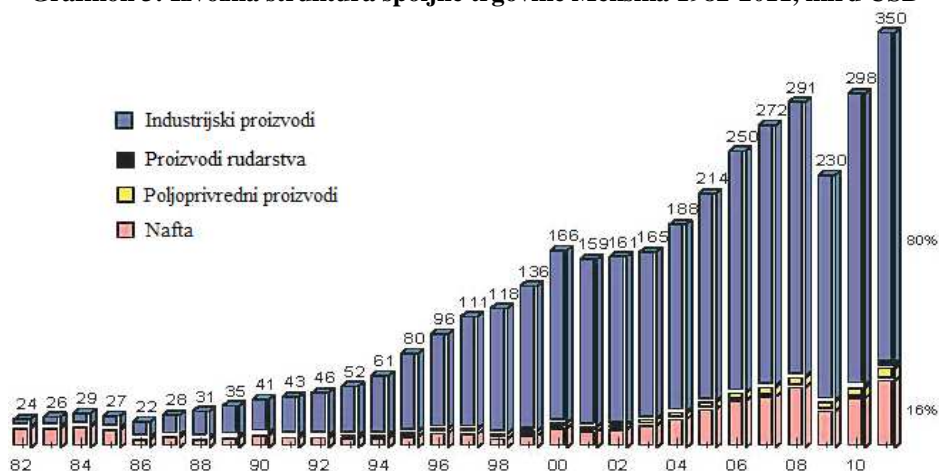
Pored obima spoljnotrgovinske razmene, za kompletnu analizu spoljne trgovine neophodno je sagledati i njene strukturne karakteristike, i to kako proizvodnu strukturu spoljnotrgovinske razmene, tako i regionalnu strukturu robne razmene.

Kao posledica prevelike zavisnosti meksičke privrede od SAD, Meksiko je bio izuzetno pogođen globalnom finansijskom krizom i američkom ekonomskom krizom, usled pada tražnje za meksičkim izvozom. Od 2009. godine meksička spoljnotrgovinska struktura prolazi kroz duboke promene, kako u pogledu proizvodne strukture, tako i u pogledu geografske usmerenosti.

5.1. Proizvodna struktura spoljne trgovine Meksika

Pre pristupanja GATT-u, 1986. godine, Meksiko je bio pretežni izvoznik robe, pri čemu je izvoz nafte činio više od dve trećine ukupnog izvoza zemlje. Pre trideset godina, 70% ukupnog izvoza zemlje svodio se na prodaju ove sirovine, a danas on iznosi oko 15%. S druge strane, udeo proizvodnje porastao je sa 24,3% na 80,0%. Diversifikacija i veća dodata vrednost meksičkog izvoza jedno je od glavnih dostignuća trgovinske liberalizacije Meksika. Izvoz prerađivačkog sektora koji je 1980. godine činio 2% BDP-a Meksika, sada predstavlja četvrtinu ekonomske aktivnosti u zemlji.

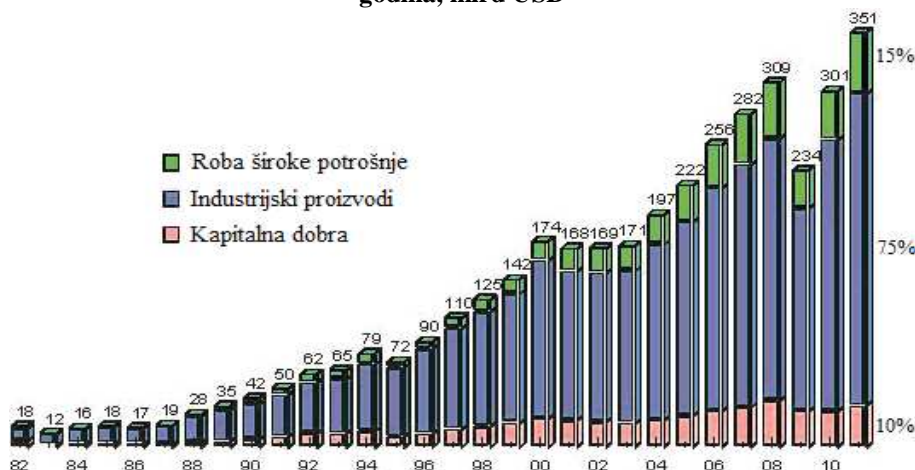
U 2011. godini, ukupna vrednost izvoza iznosila je oko 350 milijardi dolara. Glavni izvozni proizvodi su: industrijski proizvodi, nafta i naftni derivati, srebro, voće, povrće, kafa i pamuk. Udeo industrijskih proizvoda bio je 75% i povećan je u odnosu na prethodnu godinu za 13,4%, pri čemu se značajno ističe rast izvoza automobilske industrije od 22%, zatim metalurške industrije od 41%, kao i porast izvoza proizvoda rudarskog i naftnog sektora od 68%, odnosno 35%, respektivno. Takođe, izvoz poljoprivrednih proizvoda zabeležio je 2011. godine novi istorijski rekord od 10,6 milijardi dolara.

Grafikon 3: Izvozna struktura spoljne trgovine Meksika 1982-2011, mldr USD

Izvor: Preuzeto iz: Mexico-EU Trade Links (2012)

Mexico's foreign trade strengthens even in the world crisis, 1.

U 2011. godini meksički uvoz proizvoda porastao je za 16%, dostigavši gotovo 351 milijardu dolara. Uvoz kapitalnih dobara porastao je za 15%, industrijskih zaliha, takođe za 15%, a potrošnja je povećana za 25%. Od ukupnog uvoza Meksika, uvoz kapitalnih dobara i industrijskih zaliha čine 10% i 75%, respektivno, uglavnom zbog povećane tražnje, odnosno potrebe meksičke industrije za ovim proizvodima, kako bi bili integrisani u izvozne proizvode sa visokom dodatom vrednošću.

Grafikon 4: Uvozna struktura spoljne trgovine Meksika u periodu 1982-2011. godina, mldr USD

Izvor: Preuzeto iz: Mexico-EU Trade Links (2012)

Mexico's foreign trade strengthens even in the world crisis, 2.

Što se tiče strukture spoljne trgovine Meksika komercijalnim uslugama u 2011. godini, turizam učestvuje sa 77,6% u ukupnom meksičkom izvozu usluga, transportne usluge sa 5,6%, a 16,9% čine ostale trgovinske usluge. Rast sektora informacionih usluga, uključujući i finansijske i poslovne usluge u ukupnoj strukturi meksičke trgovine komercijalnim uslugama, u skladu je sa dinamičnim rastom tehnološki intenzivnih industrija i procesom globalizacije svetske proizvodnje i trgovine. U meksičkom uvozu usluga, usluge transporta ostvaruju 48,3% u ukupnom uvozu usluga, usluge turizma 31,2%, dok 20,6% čine ostale trgovinske usluge.

5.2. Geografska struktura spoljne trgovine Meksika

Zbog ogromnih gubitaka koje je pretrpeo za vreme globalne ekonomske krize 2008. godine, kao posledica prevelike ekonomske zavisnosti od SAD, Meksiko je učinio ogromne napore da diversifikuje geografsku usmerenost spoljne trgovine i u poslednje tri godine ostvaruje pozitivne rezultate u svojim pokušajima. Naime, 2006. godine Meksiko je izvezio oko 90% svoje robe u SAD, a sada izvozi manje od 80%, sa tendencijom rasta izvoza u latinoameričke zemlje.

Tabela 2: Najznačajniji privredni partneri u spoljnoj trgovini Meksika, mlrd USD

IZVOZ				UVOZ			
Zemlja	Godina	USD	%	Zemlja	Godina	USD	%
SAD	1995	65,2	82,0	SAD	1995	53,8	74,3
	2005	183,6	85,7		2005	118,5	53,4
	2011	274,7	78,6		2011	174,4	49,7
Kanada	1995	2,1	2,6	Kina	1995	0,5	0,7
	2005	4,2	2,0		2005	17,7	8,0
	2011	10,7	3,1		2011	52,2	14,9
Kina	1995	0,2	0,3	Japan	1995	4,0	5,5
	2005	1,1	0,5		2005	13,1	5,9
	2011	6,0	1,7		2011	16,5	4,7
Kolumbija	1995	0,5	0,6	Južna Koreja	1995	1,0	1,3
	2005	1,5	0,7		2005	6,6	3,0
	2011	5,6	1,6		2011	13,7	3,9
Brazil	1995	0,9	1,1	Nemačka	1995	2,7	3,7
	2005	0,9	0,4		2005	8,7	3,9
	2011	4,9	1,4		2011	12,9	3,7
Španija	1995	0,8	1,1	Kanada	1995	1,4	1,9
	2005	3,0	1,4		2005	6,2	2,8
	2011	4,8	1,4		2011	9,7	2,8

Nemačka	1995	0,5	0,6	Tajvan	1995	0,7	1,0
	2005	2,3	1,1		2005	4,1	1,8
	2011	4,3	1,2		2011	5,8	1,6
Japan	1995	1,0	1,3	Malezija	1995	0,4	0,6
	2005	1,5	0,7		2005	3,7	1,6
	2011	2,3	0,6		2011	5,6	1,6
Velika Britanija	1995	0,4	0,5	Italija	1995	0,8	1,1
	2005	1,2	0,6		2005	3,5	1,6
	2011	2,2	0,6		2011	5,0	1,4
Holandija	1995	0,3	0,4	Brazil	1995	0,6	0,8
	2005	0,8	0,4		2005	5,2	2,4
	2011	1,8	0,5		2011	4,6	1,3
Ostalo	1995	7,6	9,6	Ostalo	1995	6,6	9,1
	2005	14,2	6,6		2005	34,7	15,6
	2011	32,3	9,2		2011	50,6	14,4
UKUPNO	1995	79,5	100	UKUPNO	1995	72,5	100
	2005	241,2	100		2005	221,8	100
	2011	349,6	100		2011	350,9	100

Izvor: OECD, Country statistical profile, 1995, 2005, 2011.

Među vodećim tržištima za izvoz meksičkih proizvoda nalazi se tržište SAD na prvom, i EU na drugom mestu, zatim slede tržišta Kanade i Kine na trećem i četvrtom mestu. Meksiko zauzima treće mesto u snabdevanju tržišta SAD, odmah iza Kine i Kanade, dok u snabdevanju SAD proizvodima automobilske industrije, Meksiko ostaje na prvom mestu. Među državama članicama EU pojedinačno, četiri evropske zemlje nalaze se među prvih deset izvoznih destinacija Meksika, i to: Španija, Nemačka, Velika Britanija i Holandija.

Tabela 3: Spoljna trgovina Meksika sa EU i EFTA, milioni USD

Year	2010	2011	%
Export in EU	14,479.80	19,167.20	32.4
Import from EU	32,622.80	37,773.90	15.8
Export in EFTA	908.6	1,253.10	37.9
Import from EFTA	1,735.50	1,716.60	-1.1

Izvor: Ministry of the Economy Mexico, Trade and Investment, 2011.

Glavni uvozni partneri Meksika 2011. godine bili su: SAD (49,7% ukupnog uvoza), Kina (14,9%), Japan (4,7%), Južna Koreja (3,9%) i Nemačka (3,7%). Tokom 2011. godine, uvoz iz SAD činio je oko polovine ukupnog uvoza

Meksika, dok je EU zadržala udeo od 10,8% u ukupnom meksičkom uvozu. Među vodećim uvoznim partnerima Meksika, Nemačka je zadržala svoje peto mesto, dok je Italija dostigla deveto mesto. Od deset glavnih partnera u uvozu Meksika, pet potiče iz Azije, pa je kao rezultat toga, meksički deficit sa ovim regionom dostigao 1,2 milijarde USD (najniži za poslednjih 14 godina), što predstavlja 0,1% meksičkog BDP-a.

Iz podataka koji pokazuju spoljnotrgovinsku razmenu Meksika sa zemljama EU, odnosno EFTA, vidimo da je izvoz Meksika u EU u 2011. godini povećan za 32,4% u odnosu na prethodnu godinu i čini 5,5% ukupnog izvoza Meksika. U 2011. godini, uvoz iz SAD činio je oko 50% ukupnog uvoza Meksika, dok Evropska unija zauzima oko 15,8% u ukupnom uvozu Meksika. Od stupanja na snagu Sporazuma o slobodnoj trgovini između Meksika i EU 2000. godine, meksički izvoz u EU povećan je za oko 250%, dok je meksički izvoz u ostatak sveta porastao za 152% u istom periodu. Meksiko je, takođe, potpisao Sporazum o slobodnoj trgovini 2000. godine i sa zemljama članicama EFTA, koji je stupio na snagu od 2001. godine, na osnovu kojeg je spoljnotrgovinska razmena Meksika sa ovom regionalnom integracijom značajno povećana. U 2001. godini izvoz Meksika u države EFTA povećan je za oko 38%, dok je uvoz opao za oko 1%.

6. Privredna saradnja Srbije i Meksika

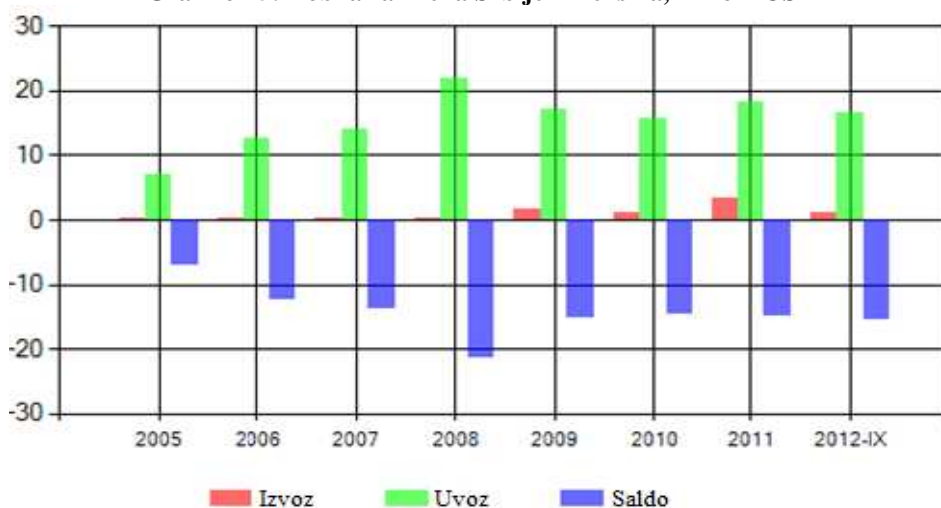
Ukupni odnosi sa Meksikom su, od uspostavljanja diplomatskih odnosa 1946. godine, zasnovani na uzajamnom razumevanju i poverenju i bilateralnoj saradnji u raznim oblastima. Meksiko je bio tradicionalni partner, kako na političkom i ekonomskom planu, tako i u oblasti kulture i obrazovanja.

Dosadašnja ekonomska saradnja dveju zemalja uglavnom je svedena na konvencionalnu robnu razmenu, nezadovoljavajuću po obimu i strukturi. Nivo ostvarene razmene ne odgovara ni mogućnostima, ni potrebama dveju zemalja, čak i kada se imaju u vidu teškoće kroz koje je prošla naša privreda tokom proteklog perioda, kao i prostorna udaljenost koja se negativno odražava na cenu i konkurentnost proizvoda na tržištu. Jedan od razloga za takvo stanje je i nedostatak informacija u meksičkim poslovnim krugovima o uslovima i mogućnostima poslovanja u Srbiji, zbog čega je većina onih koji su ranije imali poslovne kontakte sa našom zemljom i dalje rezervisana u pogledu stabilnosti i bezbednosti u regionu.

Robna razmena između Srbije i Meksika je skromnog obima, vrlo suženog plasmata roba i sa velikim deficitom na našoj strani. Međutim, najviše zabrinjava naša izrazita izvozna inferiornost, koja u razmeni sa ovom, kao i nizom drugih zemalja Latinske Amerike, predstavlja jedan od glavnih uzroka našeg visokog spoljnotrgovinskog deficita sa ovom grupom zemalja. Izuzetno visok deficit na našoj strani i niska vrednost ostvarenog izvoza naših proizvoda,

upućuje na zaključak da je u narednom periodu neophodno preduzeti adekvatne mere u pravcu povećanja izvoza iz Srbije.

Grafikon 5: Robna razmena Srbije i Meksika, milioni USD

Izvor: Privredna komora Srbije, Međunarodna ekonomska saradnja, 2012

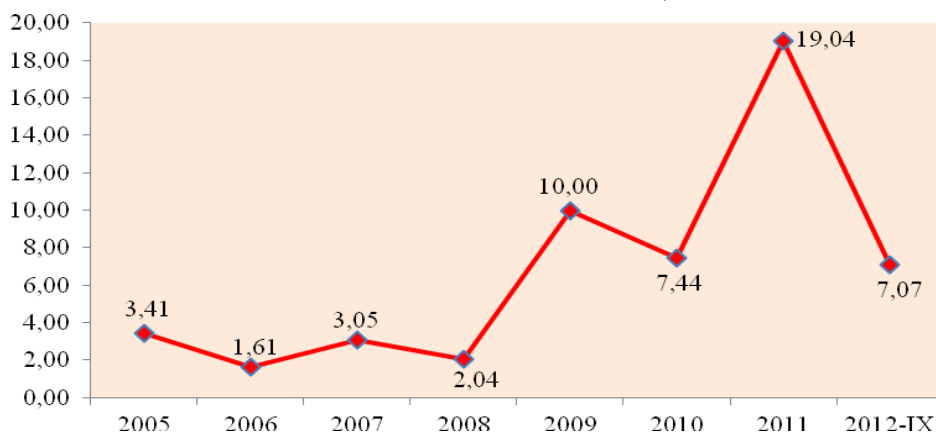
Spoljnotrgovinska razmena beleži progresivan rast u periodu od 2005. do 2008. godine, koji je uvek praćen deficitom na našoj strani. Najizraženiji deficit obeležio je 2008. godinu, u iznosu od oko 22,4 miliona USD. Od 2005. do 2011. godine, najveći izvoz Srbije prema Meksiku je zabeležen 2011. godine u iznosu od 3,5 miliona USD. U 2011. godini ukupna robna razmena između Srbije i Meksika iznosila je 21,8 miliona USD, što je za 30% manje u odnosu na 2010. godinu. Za šest meseci 2012. godine ukupna robna razmena je iznosila 11,6 miliona USD, što je za 7% više u odnosu na posmatrani period 2011. godine od 10,8 miliona USD. Vrednost izvoza u Meksiko iznosi 0,7 miliona USD i beleži pad od čak 70% u odnosu na isti period 2011. godine, kada je iznosio 2,3 miliona USD.

S druge strane, uvoz iz Meksika u posmatranom periodu 2012. godine iznosi 10,9 miliona USD i beleži rast od 28%, u odnosu na 2011. godinu kada je iznosio 8,5 miliona USD. Meksiko se u robnoj razmeni sa Srbijom za šest meseci 2012. godine nalazi na 50. mestu u uvozu, dok je u izvozu na 77. mestu. Deficit u robnoj razmeni je na našoj strani u iznosu od 10,2 miliona USD za šest meseci 2012. godine i beleži rast od 65% u odnosu na isti period prethodne godine od 6,2 miliona USD.

Grafikon 6 prikazuje pokrivenost uvoza izvozom Srbije. Od 2005. do 2008. godine pokrivenost uvoza izvozom bila je skoro izjednačena. Od 2008. do 2009. godine primetan je prvi veći rast ovog pokazatelja od 10%, da bi u 2010. godini

došlo do pada i pokrivenost je iznosila 7,4%. Od 2010. do 2011. godine pokrivenost uvoza izvozom povećana je za preko 19%, da bi za prva dva tromesečja 2012. godine ovaj pokazatelj opao za 6,7%.

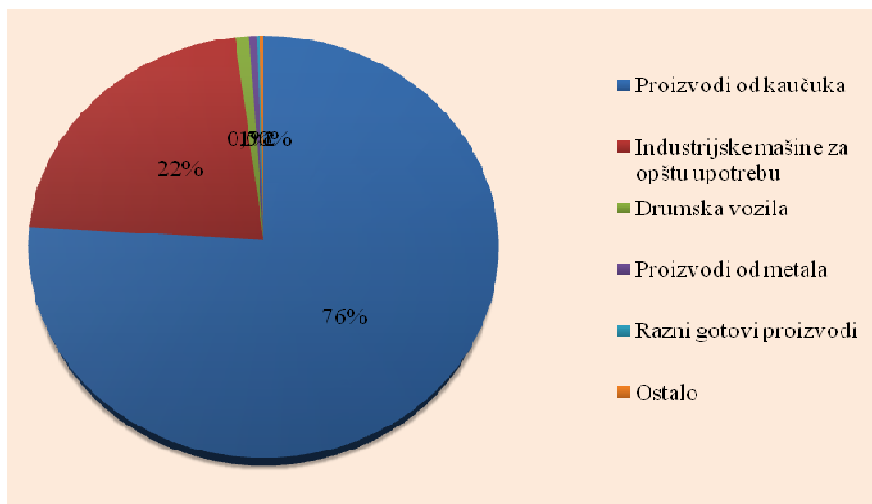
Grafikon 6: Pokrivenost uvoza izvozom, u %

Izvor: Privredna komora Srbije, Međunarodna ekonomska saradnja, 2012

U strukturi izvoza roba iz Srbije u Meksiko za šest meseci 2012. godine najveći primat imaju proizvodi od kaučuka, zatim slede industrijske mašine za opštu upotrebu, drumska vozila, proizvodi od metala i razni gotovi proizvodi.

Grafikon 7: Struktura izvoza robe iz Srbije u Meksiko za šest meseci 2012. godine

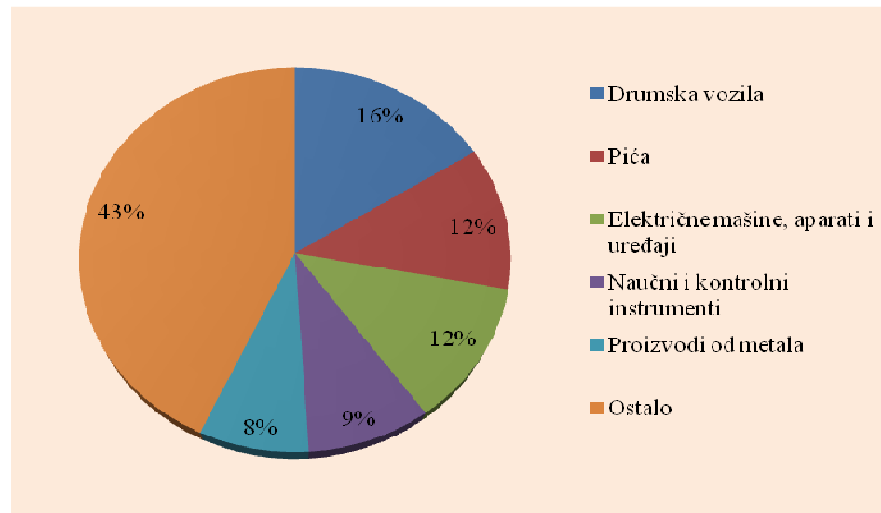

Izvor: Privredna komora Srbije, Međunarodna ekonomska saradnja, 2012

Firme koje su imale primat u izvozu su: Mitas Ruma (Rumaguma), Fkl Temerin, Milo Stamm Indija, Hddsurgery Beograd, Lbk Livnica Kikinda, Unior Komponentis Kragujevac, Elkom Beograd, Livnica Kikinda ai Kikinda, Božen Kozmetik Beograd, Wrigley Beograd.

Grafikon 8: Struktura uvoza robe iz Meksika u Srbiju za šest meseci 2012. godine

Izvor: Privredna komora Srbije, Međunarodna ekonomska saradnja, 2012

Grafikon 8 prikazuje strukturu uvoza roba iz Meksika u Srbiju za šest meseci 2012. godine, a primat su imali drumska vozila, električne mašine, aparati i uređaji, pića, naučni i kontrolni instrumenti i proizvodi od metala.

Firme koje su imale primat u uvozu su: Rrc Beograd, Sbb Beograd, Comutel Beograd, Cooper Tire & Rubber Company Serbia Kruševac, Asseco See Beograd, Roche Beograd, Direct Link Beograd, Cisco Srbija Beograd, Porsche Beograd, Begram Servis Beograd.

Meksiko i Srbija imaju tradicionalno dobre odnose. Prošle godine Srbija je proslavila 65 godina diplomatskih odnosa sa Meksikom i bez oklevanja se može reći da su Srbija i Meksiko uvek delili veliko zajedničko prijateljstvo i nivo razumevanja u međusobnim političkim odnosima, kao i saradnju u tehničkim i edukativnim pitanjima. Međutim, ekonomske aspekte saradnje dveju zemalja je neophodno intenzivirati.

Prisustvo meksičkih kompanija u Srbiji gotovo da i ne postoji. Za sada je jedino meksički gigant „America Movil“, četvrta telekomunikaciona kompanija u svetu, otkupila tendersku dokumentaciju za kupovinu Telekoma. U Meksiku postoji srpska kompanija koja radi u sektoru turizma, u blizini Rivera Maja u

Kankunu. Ali, prilike u obe zemlje su beskrajne. Meksiko predstavlja ogromno tržište na kome same srpske firme, ili kroz koinvesticiju ili strateške saveze sa meksičkim firmama, mogu da pristupe veoma frekventnom tržištu. S druge strane, Srbija ima veoma jaku konkurentsku prednost u sektorima koji su veoma dinamični, kao što su agroindustrija i farmaceutski sektor. Dakle, postoje uslovi za bliže ekonomske veze između dve zemlje.

To znači da moramo naporno da radimo da se poveća naša trgovina i da se bolje istraže potencijali obe privrede. Naime, obe države bi trebalo bolje da se informišu o svim promenama na tržištima i da istraju u naporima vršenja diversifikacije međunarodne trgovine. U tom smislu, od velike pomoći bi bio podsticaj ekonomskoj promociji od strane srpske vlade i privatnog sektora u inostranstvu.

7. Zaključak

Glavna karakteristika privrednog razvoja Meksika nakon 1982. godine, odnosno posle perioda dužničke krize, ili tzv. „izgubljene dekade“ tokom osamdesetih godina prošlog veka, bila je sprovođenje složenog i teškog procesa modernizacije kroz ekonomsko i proizvodno prestrukturiranje i prilagođavanje zakonitostima i principima slobodne i globalizovane svetske ekonomije i otvorenog tržišta. Drugim rečima, poslednja dekada XX veka je period redefinisane i ojačane međunarodne projekcije Meksika u vidu intenzivnog uključivanja u proces globalizacije. Primena koncepta „otvorenog latinskoameričkog regionalizma“ prerasla je u snažan i dinamičan proces, koji je doveo do obnove ili sklapanja novih sporazuma o slobodnim trgovinskim zonama ili zajedničkim tržištima na bilateralnom, trilateralnom, subregionalnom, regionalnom ili interregionalnom planu.

Primena NAFTA koristila je Meksiku tako što ga je vodila u privredni rast vođen izvozom, što je bila posledica povećanog pristupa ogromnom tržištu SAD i putem rastućih direktnih stranih investicija u Meksiko. Meksiko je doživeo neto gubitak zaposlenosti i dohotka u poljoprivredi, ali ovi gubici su bili više nego prevaziđeni neto porastom u industriji. Osim toga, vremenom su rastuće mogućnosti zaposlenja i rastuće nadnice u industriji smanjile emigrantski pritisak Meksikanaca u SAD.

Kao i većina drugih zemalja, i Meksiko nije pošteđen negativnih efekata još uvek aktuelne svetske krize. S obzirom na periodičnost kriza iz prošlosti, postavlja se pitanje: da li se istorija finansijskih kriza kod Meksika i dalje ponavlja?

Kao posledica prevelike povezanosti sa privredom SAD, Meksiko je prošao kroz težak period prilagođavanja spoljnim okolnostima. Međutim, dok prva ekonomska sila sveta, SAD, sa teškoćom uspeva da prevaziđe finansijsku krizu 2008-2009, Meksiko beleži impozantne ekonomske rezultate, ostavljajući iza sebe svog glavnog konkurenta Brazil.

Meksička spoljnotrgovinska struktura prolazi kroz duboke promene, kako u pogledu proizvodne strukture, tako i u pogledu geografske usmerenosti. Meksiko je 2006. godine izvezio 90% svoje robe u SAD, a sada izvozi manje od 80%, sa tendencijom rasta izvoza u latinoameričke zemlje. I dok se pre trideset godina 70% ukupnog izvoza zemlje svodilo na izvoz nafte, danas nafta učestvuje u ukupnom meksičkom izvozu sa 14%, što govori da nafta više nije glavni izvozni adut zemlje. Izvoz prerađivačkog sektora koji je 1980. godine predstavljao 2% bruto domaćeg proizvoda Meksika, sada predstavlja četvrtinu ekonomske aktivnosti u zemlji.

Veliki ekonomski uspeh Meksika privlači sve veći broj stranih investitora, poput uglednih kompanija Folksvagen i Nisan koje su uložile na stotine miliona dolara u otvaranje fabrika na tom prostoru i koje sada plasiraju svoje proizvode širom sveta.

Na osnovu impozantnih ekonomskih rezultata koje Meksiko beleži, moglo bi se reći da je meksička izvozno orijentisana privreda, nakon periodičnih kriza u koje je upadala, konačno izvukla pragmatične pouke i spremnije od mnogih drugih privreda dočekala vreme oporavka. Takođe, uprkos značajnom američkom uplivu i uticaju na meksičku privredu, Meksiko prolazi kroz tekuće izazove bez značajnijeg pada privredne aktivnosti, što je retkost u globalnim razmerama.

Zahvaljujući svojoj dugogodišnjoj proizvodnoj efikasnosti, poboljšanoj infrastrukturi, kvalifikovanoj radnoj snazi i prepoznatljivom kvalitetu proizvodnje, oporavak meksičke spoljnotrgovinske razmene, naglašava sve veći značaj Meksika kao jedne od glavnih platformi svetskih razmera proizvodnje. Štaviše, Meksiko nudi različite vrste podsticaja u korist investicionih i izvoznih aktivnosti, stvarajući idealno okruženje za preduzeća osnovana u zemlji, koja koriste prednosti široke mreže sporazuma o slobodnoj trgovini, koji obezbeđuju preferencijalni pristup glavnim tržištima, kao što su Severna Amerika, Evropa i Japan, kao i dinamične privrede Latinske Amerike. Imajući u vidu ove činjenice, a još uvek u kontekstu struje globalne ekonomske krize, Meksiko nastavlja poboljšanje svoje konkurentne prednosti privlačenjem više vodećih preduzeća u sektorima sa visokom tehnologijom, koja priznaju Meksiko kao najbolju proizvodnu lokaciju da se integrišu u globalnu proizvodnju.

Paralelno sa reformama u industrijskom sektoru, Meksiko je stvorio povoljne uslove za prilagođavanje logici integrisanja u globalizovane tokove svetske privrede. Iz perspektive Srbije, poseban značaj može imati činjenica da se nova ekonomska politika Meksika zasniva na metodi „geografske specijalizacije“, što podrazumeva i brzo uključivanje u profitabilne transnacionalne proizvodne procese. Naš zaključak je da rezultati ovih reformi pružaju pozitivna iskustva, posebno u oblasti izvoza, koji postaje diversifikovaniji i pored tradicionalnih izvoznih artikala, sirovina, progresivno uključuje polufabrikate, sastavne delove određenih složenih proizvoda, kao i gotove složene proizvode.

Literatura

- Banco de México, *Annual Reports*, www.banxico.org.mx/publicaciones-y-discursos/publicaciones/informes-periodicos/anual/index-en.html (22.11.2012)
- Briquets, S., D., Weintraub, S. (1991) *Migration Impacts of Trade and Foreign Investment: Mexico and Caribbean Basin Countries*. London: Westview Press.
- Berger, D. (2006) *The Development of Mexico's Tourism Industry: Pyramids by Day, Martinis by Night*. New York: Palgrave Macmillan.
- Domínguez, J., I., Fernández, R. (2009) *United States and Mexico: Between Partnership and Conflict*. Florence, Kentucky: Routledge.
- The Economist, *From tequila crisis to sunrise*, dostupno na: www.economist.com/node/21563291 (03.11.2012)
- European External Action Service, www.eeas.europa.eu/mexico/index_en.htm (05.11.2012.)
- Economy Watch, *Mexico Export, Import and Trade*, dostupno na: www.economywatch.com/world_economy/mexico/export-import.html (20.10.2012.)
- Gallagher, B. (2004) *Free Trade And The Environment: Mexico, NAFTA, And Beyond*. Stanford: Stanford University Press. dostupno na: <http://ase.tufts.edu/gdae/Pubs/rp/NAFTAEnviroKGamerProgSep04.pdf>
- Hing, B., O. (2010) *Ethical Borders: NAFTA, Globalization, and Mexican Migration*. Philadelphia: Temple University Press.
- Index Mundi, *Historical Data Graphs per Year*, <http://www.indexmundi.com/g/g.aspx?v=65&c=mx&l=en> (20.10.2012.)
- Mehren, P., T. (1997) *Cross - Border Trade and Investment With Mexico: Nafta's New Rules of the Game*. New York: Transnational Publish.
- Mexico-EU Trade Links (2012) *Mexico's foreign trade strengthens even in the world crisis*, Vol. 2, dostupno na: http://www.economia-snci.gob.mx/sic_php/pages/bruselas/trade_links/ing/feb2012.pdf (21.10.2012)
- Mexico National Institute of Statistics, Geography, and Informatics, *Indicadores económicos de coyuntura*, www.inegi.org.mx/default.aspx? (28.12.2012.)
- Morales, D., S., Medina, L., A. (2011) *U.S. Economic and Trade Relations with Canada and Mexico*. New York: Hauppauge 2011.
- Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD, www.stats.oecd.org (30.10.2012.)
- Pajović, S. (2006) *Latinskoamerički regionalizam u XIX i XX veku*. Beograd: Megatrend univerzitet.
- Privredna komora Srbije, PKS, *Međunarodna ekonomska saradnja*, www.pks.rs/MSaradnja.aspx?id=599&p=1&pp=3& (05.11.2012.)
- Rajagopal, K. (2011) *International Trade Relations of Mexico: A Window to the World*. New York: Nova Science Publishers.
- World Trade Organization, WTO, *Trade Profiles*, www.stat.wto.org/CountryProfile/WSDBCountryPFHome.aspx?Language=E (28.10.2012.)
- Wikipedia, *List of Countries by GDP*, [www.en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_\(nominal\)](http://www.en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_(nominal)) (10.10.2012.)
- World Bank, *World Development Report 2011*, www.worldbank.org (25.10.2012)

FOREIGN TRADE OF MEXICO AND COOPERATION WITH SERBIA

Abstract: Mexico is one of the most open economies in the world and has, among many others, the free trade agreement with the United States and Canada (North American Free Trade Agreement - NAFTA), which in terms of gross domestic product, measured in purchasing power parity of its members, is the largest trading bloc in the world. Mexico is one of the Spanish-speaking countries, which showed that it was not immune to the economic and financial crisis. Today, Mexico has an economy that is developing rapidly, according to the World Bank ranked the eleventh largest in the world. Based on the impressive economic performance of Mexico records, it could be said that the Mexican export-oriented economy, after the periodic crises through which Mexico passed in the last three decades, finally learned pragmatic lessons and more ready than many other economies awaited recovery time. After a brief review of the economic development and the position of Mexico in the world economy, the paper content is mainly a research intensity, volume and structure of foreign trade in Mexico, as well as economic cooperation between Serbia and Mexico.

Keywords: NAFTA, the economic crisis, export-oriented economy, recovery, foreign trade, cooperation between Serbia and Mexico.